

Politika ta' Fiduċja u Tama

KUNSILL ĠENERALI
25 - 27 ta' Novembru, 2022

PARTIT NAZZJONALISTA

Politika ta' Fiducja u Tama - I-għażla tal-PN

Il-bniedem
prijorità
fil-politika
tal-PN

Bernard Grech
Kap tal-Partit Nazzjonalista

Il-politika hi għażliet. Fil-politika, il-politiku jagħzel dak li jwettaq li hu l-aħjar għall-pajjiż; skont il-valuri u l-prinċipji tal-partit politiku li jaħdem fih.

Irridu nagħmlu l-għażliet tagħna; l-għażliet politiċi, ekonomiċi, dawk fl-apsett soċjali u oħrajn fis-soċjetà. Iridu jkunu għażliet li flimkien isaħħu lis-soċjetà; flimkien isaħħu l-pilastr tas-soċjetà.

Nemmnu li s-soċjetà tagħna għandha tkun mibnija fuq il-valuri; għandha tkun mibnija fuq dak li sawwarha tul is-snin u fuq il-bidliet li qed iseħħu, liema bidliet irid dejjem ikollhom il-bniedem fiċ-ċentru tagħhom.

Il-PN kien dejjem il-motivatur wara t-tiżi tas-soċjetà, għamilna dejjem l-aħjar għażliet għas-soċjetà biex din tibqa'

tavvanza waqt li l-familji Maltin, il-ħaddiema Maltin, l-anzjani Maltin u ż-żgħażaġħ Maltin ikollhom preżent u futur li verament jixirqilhom. Dan nistgħu naħdmu għalih għaliex konna aħna, il-PN, li fhimna l-valuri tas-soċjetà, saħħaħniehom fit-tessut tas-soċjetà u bnejna fuqhom pajjiż li jirrispetta d-drittijiet tal-bniedem. Dan hu l-PN.

Dejjem għamilna għażliet li fihom poġġejna l-bniedem bħala prijorità, imma mhux fl-aspett ta' individwu iżolat mill-kumplement tal-istess soċjetà. Poġġejna l-avvanz u l-iżvilupp tal-bniedem bħala parti minn avvanz tas-soċjetà kollha flimkien; kulħadd.

Imma dejjem emminna wkoll li, filwaqt li għandna nkomplu ntejbu l-kwalità tal-ħajja tal-poplu Malti, irridu nsaħħu wkoll il-mudell politiku li fuqu tinbena s-soċjetà. Nemmu b'konvinzjoni li l-politiku ma jistax jifred il-kwalità tal-ħajja u l-avvanz tas-soċjetà mit-tiżni tal-mod kif issir il-politika.

Għaliex ma jistax ikollok kwalità tal-ħajja sostenibbli jekk ikollok mudell politiku mnawwar. Il-politiku għandu responsabbiltà f'dan. Irid ikun hu li jenfasizza l-kwalità tal-ħajja u l-avvanz fis-soċjetà, iżda jrid ikun hu wkoll li jassigura li l-mudell politiku jkun b'saħħtu, effettiv u mibni fuq id-demokrazija.

Il-vuċi u l-partecipazzjoni tas-soċjetà fl-istrutturi demokratiċi hi importanti u ta' valur daqs l-inizjattivi soċjali, fiskali u ekonomiċi.

Dan il-pajjiż jeħtieġ isaħħaħ iż-żewġ aspetti; kemm il-kwalità tal-ħajja kif ukoll il-mudell politiku. Ma jistax ikollna kwalità tal-ħajja li qed tiddeterjora u li qed tfalli ma' faxex kbar tas-soċjetà u jkollna wkoll, u fl-istess waqt, attakki fuq l-istituzzjonijiet; attakki fuq il-mod kif issir il-politika... attakki fuq il-governanza.

Il-PN ilu ħafna jinsisti fuq l-importanza ta' bidla fil-mudell ekonomiku biex il-kwalità tal-ħajja tal-Maltin ma tkunx vittima ta' mudell ekonomiku bbażat fuq il-kwantità u mhux fuq il-kwalità. Il-PN ilu jesigi wkoll li jieqfu l-attakki sistematiċi fuq id-demokrazija, fuq il-governanza u fuq il-mod kif issir il-politika. Iridu jieqfu l-attakki sistematiċi fuq dawk li għadhom jemmnu fil-politika, fuq dawk li għad għandhom il-valuri fil-politika, fuq dawk li għalihom il-politika hi l-aqwa mezz u l-aqwa għodda biex isir il-ġid.

Anki jekk hawn strateġija kontra dan il-moviment favur politika ġusta, onesta u integra, u anki jekk il-messaġġ tal-PN ikun imxejkel milli jasal, ninsabu determinati li nkomplu nwasslu dan il-messaġġ. Irridu nkomplu nkunu fuq quddiem favur politika ta' onestà, ta' integrità, ġusta u tas-sewwa għaliex meta nagħmlu dan ma nkunux biss qed insaħħu l-mudell politiku, iżda nkunu qed insaħħu wkoll il-mudell ekonomiku.

Għalhekk il-messaġġ f'dan il-Kunsill Ġenerali hu 'Politika ta' Fiduċja u Tama'; proju għaliex il-PN irid jibqa' jibgħat messaġġ pożittiv favur politika ta' fiduċja u tama. Anki quddiem Gvern li b'mod organizzat qed jipprova jtellef il-fiduċja tan-nies fil-politika, il-PN irid jibqa' determinat li joffri lill-poplu politika mibnija fuq l-integrità. Anki jekk ifisser li l-ħidma trid tkun akbar u tkun iktar diffiċli, il-PN għandu jibqa' konvint favur politika ta' integrità.

Anki jekk it-triq tkun diffiċli; għax it-toroq diffiċli ma jxekklu lill-PN milli jsaħħaħ dak li jememn fih. Anzi huma dawn l-ostakoli li jkabbru d-determinazzjoni tal-PN favur politika ta' onestà u integrità.

Irridu nibqgħu determinati li noffru lill-poplu Malti u Għawdxi l-fiduċja u t-tama fil-politika. Irridu li l-poplu Malti u Għawdxi jkollu moħħu mistrieħ li l-istituzzjonijiet huma ta' fiduċja.

Irridu li l-poplu Malti u Għawdxi jkollu garanzija li l-politiċi qegħdin hemm biex jiggarrantixxu d-demokrazija, il-libertà u l-ġustizzja soċjali billi jassiguraw mudell politiku demokratiku effettiv. Hekk kif il-ġustizzja trid issir u trid tidher li qed issir, hekk ukoll id-demokrazija trid tinħass li qed titwettaq, irridu ngħixuha u rriduha tkun dak il-pilastru li fuqu nibnu pajjiż verament liberu.

Kien naturali għall-PN li l-messaġġ f'dan il-Kunsill Ġenerali jkun 'Politika ta' Fiducja u Tama' propju għaliex il-PN irid jagħti l-ossigħnu politiku li s-soċjetà tant għandha bżonn f'dan il-mument.

Għaliex dan mhux mument normali; bħalissa Malta mhix pajjiż normali; id-demokrazija, il-ġustizzja, il-libertà sħiħa jinsabu mhedda minn gvern immexxi minn politiċi li ma jħarsux lejn id-demokrazija bl-istess mod bħall-PN. Id-demokrazija hi l-għodda tal-poplu biex jissaħħaħ, mhux l-għodda abbużata mill-politiku biex ixekkel lis-soċjetà.

Għall-PN, id-demokrazija, il-libertà u l-goveranza tajba huma l-arja tas-soċjetà. Ma nistgħux naċċettaw li mhux biss ikollna tniġġiż ambjentali fl-arja, iżda jkollna wkoll tniġġiż fl-ambjent demokratiku u politiku.

Irridu nagħtu fiduċja lill-poplu biex ma jaqtax qalbu mill-politika; il-PN qed jibgħat

messaġġ ta' fiduċja u tama biex in-nies ma jiddistakkawx u ma jaqtgħux qalbhom mill-politika. Anki jekk qed jaraw Gvern li l-kisbiet tiegħu huma mtappna u mħammga minn każ wieħed wara l-ieħor ta' korruzzjoni, arroganza, intimidazzjoni, attacchi u tkissir tar-reputazzjoni tal-pajjiż; il-PN qed jagħti l-fiduċja.

Il-PN kien u jibqa' konsistenti; il-PN ma jċedix għal din il-politika. Jekk il-PN jċedi għal din il-politika jkun qed jagħmel disservizz lis-soċjetà; jkun qed jagħmel disservizz lill-kwalità tal-ħajja.

Il-Kunsill Ġenerali tal-PN bit-tema 'Politika ta' Fiducja u Tama' għandu fuqu r-responsabbiltà li jibgħat messaġġ ta' politika pożittiva fis-soċjetà. Irid ikun Kunsill Ġenerali li jiddibatti l-politika, jiddiskuti s-sitwazzjoni preżenti iżda joffri wkoll tama lill-poplu Malti u Għawdxi li quddiem dawn l-isfidi kollha, hemm partit politiku – il-PN – li lest ikun il-motivatur tal-bidla.

Il-PN se jibqa' fuq quddiem jiddefendi l-ħtieġa ta' bidla fil-mod kif issir il-politika; fiduċjużi u konvinti li l-poplu Malti irid politika nadifa, onesta u integra. Fiducjużi li l-poplu Malti jemmen li d-demokrazija sħiħa u l-awtonomija tal-istituzzjonijiet huma pedamenti tas-soċjetà.

'Politika ta' Fiducja u Tama' marbuta ma' impenn u rieda mill-PN li jkun hu l-partit li jregġa' lura fis-soċjetà daww il-prinċipji u valuri li għamluna pajjiż bl-aqwa investimenti, b'xogħol ta' kwalità u b'post madwar il-mejda tad-deċiżjonijiet fl-Unjoni Ewropea.

Governanza tajba, integrità u onestà politika

Il-PN determinat
li jibqa' fuq
in-naħa
tas-sewwa

Michael Piccinino
Segretarju Ġenerali
tal-Partit Nazzjonalista

'Politika ta' Fiduċja u Tama'.

Dan hu l-messaġġ tal-PN għall-Kunsill Ġenerali li qed jiltaqa' biex isaħħaħ id-determinazzjoni tal-PN favur politika mibnija fuq governanza tajba, integrità, onestà u saltna tad-dritt.

Dan hu ħsieb politiku li għandu jibgħat messaġġ

li fis-soċjetà Maltija, il-PN lest jibqa' fuq in-naħa tas-sewwa; li ma jingarrx mill-kurrenti populist.

Il-PN għandu obbligu lejn il-pajjiż u lejn is-soċjetà Maltija li jagħmel politika li tispira fiduċja u bħala l-forza politika li tista' toffri gvern alternattiv, għandna obbligu li noffru tama lil dawk kollha li jixtiequ politika differenti.

Il-PN dejjem kellu u wera fiduċja fil-poplu Malti; fiduċja fil-ħiliet u fil-kapaċitajiet taż-żgħażagħ u tal-ħaddiema Maltin.

Għalhekk bena ekonomija ddiżinjata propju fuq dawn il-ħiliet u fuq dawn il-kapaċitajiet għaliex kien konvint li l-fiduċja li hu wera fil-poplu Malti, il-ħaddiema kienu se jirreċiprokawha... u hekk sar.

Kienet fiduċja li bniet tama ġdida għal dan il-pajjiż; kienet fiduċja mibnija fuq konvinzjoni li l-poplu Malti se jkun protagonist fit-titjib ekonomiku u soċjali.

Ir-riżultati wrew kemm il-PN kien fuq in-naħa t-tajba tal-istorja meta mexa f'din id-direzzjoni.

Mal-fiduċja fil-livell ekonomiku, il-PN kellu u għandu fiduċja fil-kapaċità tal-poplu Malti li jieħu l-aħjar deċiżjonijiet għalih, għall-familja tiegħu u għall-komunitajiet li jgħix fihom.

Għahekk il-PN jemmen fil-politika tad-devoluzzjoni tal-poter; propju għaliex iktar ma jkun hemm tqassim tal-poter, iktar ikun hemm soċjetà b'saħħitha.

Id-diskussjoni f'dan il-Kunsill Ġenerali bit-tema 'Politika ta' Fiducia u Tama' se tiffoka

fuq il-messaġġ pożittiv tal-PN fis-soċjetà biex daww kollha li jemmu fil-politika tas-sewwa jibqgħu determinati u ma jaqtgħux qalbhom; anki jekk f'mument jkun hemm l-isfidi.

It-triq tal-politika ta' fiducia qatt ma kienet faċli iżda hi impenjattiva u l-pilastri ewlenin tagħha huma l-valuri li jsawruna bħala PN.

Dan hu mument fejn il-pajjiż jeħtieġ politika ta' fiducia u tama. Il-PN obligat li jibqa' l-motivatur u l-promotur ewleni biex il-poplu jibqa' jħares lejn il-politika minn lenti pożittiva.

Irridu poplu li jibqa' jemmen fil-politika.

Irridu poplu li jibqa' juża' l-politika biex ikompli jbidel lis-soċjetà.

Irridu poplu li jibqa' jipparteċipa fil-proċessi demokratiċi politiċi.

Il-PN jibqa' determinat li jinċentiva l-partecipazzjoni politika; jibqa' determinat li jsaħħaħ l-ambjent politiku biex jilqa' fih l-opinjoni differnti għaliex huma propju l-opinjoni differnti u d-djalogu li jwasslu biex jittieħdu l-aħjar deċiżjonijiet fl-interess tal-poplu Malti u Għawdx.

Il-politika - impenn lejn is-soċjetà

Politika
mibnija fuq
id-demokrazija

Il-politika tibqa' l-aqwa għodda biex isir il-ġid, biex isiru r-riformi, biex tissaħħaħ is-soċjetà u biex il-bniedem jilhaq il-milja tiegħu. Permezz tal-politika, il-poplu jtejjeb il-kwalità tal-ħajja tiegħu, jissaħħaħ fil-valuri li jipprattika u jifrex is-solidarjetà fis-soċjetà.

F'kull ċirkostanza storika u soċjali, il-politika dejjem kienet l-għodda demokratika li l-poplu rrikorra għaliha biex tkompli tiggwidah fid-deċiżjonijiet li jieħu.

Il-politika għandha tkun mibnija fuq id-demokrazija bħala l-pilastru ewlieni tagħha, fuq il-ħarsien tad-drittijiet tal-bniedem, fuq id-drittijiet tal-ħaddiema, fuq is-saltna tad-dritt u fuq governanza tajba.

Dawn il-prinċipji, flimkien ma' oħrajn, huma pilastri ta' soċjetà demokratika; iżda biex dawn jitwettqu, il-politika trid tkun waħda integra, onesta u bbażata fuq il-fiduċja, waqt li toffri t-tama. Kruċjali li l-poplu jkollu l-fiduċja meħieġa mhux biss fil-politika iżda wkoll fil-politiċi.

Il-politika hi missjoni; impenn lejn is-soċjetà minn politiċi li jpoġġu lilhom infushom għad-dispożizzjoni tal-poplu. Politiċi li, flimkien mal-poplu, ifasslu mudell soċjali adatt għas-soċjetà.

Il-politika jrid ikollha l-iskop ewlieni li ttejjeb il-kwalità tal-ħajja tan-nies; fl-aspetti kollha.

Il-poplu bi dritt iħares lejn il-politiċi u minnhom jistenna implimentazzjoni ta' politika bbżata fuq is-sewwa, fuq il-ġustizzja soċjali u fuq il-ħolqien ta' opportunitajiet skont ix-xejriet ekonomiċi u soċjali li tkun sejra fihom l-ekonomija.

Il-politika għandha tkun dik l-għodda li toħloq il-bilanċ soċjali u ġust bejn il-faxex kollha tas-soċjetà biex tassigura li l-ebda faxxa tas-soċjetà ma taqa' lura. Dan hu l-element soċjali tal-politika.

Sa mit-twaqqif tiegħu, il-PN ibbaża l-politika tiegħu fuq l-integrità, fuq il-viżjoni, fuq it-titjib fil-kwalità tal-ħajja tal-poplu u rnexxielu jorbot il-kisbiet politiċi ma' dawk ekonomiċi u soċjali.

Dan għamlu b'viżjoni li għarfet tirribatti u twarrab id-diviżjoni bejn il-faxex differenti tas-soċjetà. Propju għalhekk il-PN hu partit Nazzjonalista għaliex iħares lejn in-nazzjon b'mod kollettiv, mingħajr id-dominanza ta' faxxa tas-soċjetà fuq oħra, ta' twemmin fuq ieħor jew ta' prinċipju politiku fuq ieħor.

Il-PN dejjem kien il-partit Malti li laqa' fih il-faxex kollha tas-soċjetà u fittex l-interess u l-ġid tagħhom. Il-viżjoni tal-PN għal Malta ma kinetx tagħti prijorità lil faxxa tas-soċjetà għad-detriment ta' faxxa oħra, iżda kienet u hi viżjoni li tpoġġi lis-soċjetà kollha fuq l-istess pjattaforma, b'mod ugwali.

Kull rifoma proposta u mwettqa mill-PN dejjem kienet meħuda b'kunsiderazzjonijiet soċjali, ekonomiċi u politiċi li poġġew lill-bniedem fiċ-ċentru; ġej mil-liema faxxa, orjentazzjoni u twemmin ġej.

Propju għalhekk il-PN jipprattika politika għan-nazzjon kollu, għaliex jifhem li l-ġustizzja soċjali tista' titwettaq u tkun effettiva meta l-faxex kollha tas-soċjetà

jifhmu r-rwol li huma lkoll għandhom fl-iżvilupp tal-istess soċjetà.

Dan hu aspett li jiddistingwi storikament lill-PN minn kull partit ieħor f'Malta; mhux biss f'dak li jemmen fih iżda wkoll fil-mod kif iwettaq u jipprattika l-politika... bl-azzjoni. Kemm meta kien fil-gvern kif ukoll meta kien fl-oppożizzjoni, il-PN wettaq politika fl-interess nazzjonali.

Sa mit-twaqqif tiegħu, il-PN kien fuq quddiem – f'xi okkażjonijiet waħdu – biex jitkellem u jmexxi 'l quddiem l-aġenda soċjali. Il-PN dejjem emmen li ma jistax ikun hemm titjib fil-kwalità soċjali tal-ħajja tal-poplu jekk ma jkunx hemm – b'mod ugwali u parallel – ir-riformi politiċi li jiggarrantixxu dawk ir-riformi soċjali.

Dan, il-PN ipprattikah fil-gvern bl-inizjattivi, riformi u proġetti li kellhom l-aspett soċjali bħala s-sisien tagħhom u bl-appoġġ għal inizjattivi soċjali oħra meta kien fl-oppożizzjoni.

Anzi, kull meta kien fl-oppożizzjoni, il-PN dejjem ikkritika fejn kien hemm meħtieġ iżda fl-istess mument ippropona proposti soċjali li tejbu l-lijigijiet u inizjattivi mressqa mill-gvernijiet tal-ġurnata.

Dan, il-PN dejjem wettqu għaliex ħaddem mudell politiku bażat fuq il-fiduċja. Fidučja li tiġi minn mudell politiku demokratiku li ma jagħmilx distinzjoni bejn bniedem u ieħor fis-soċjetà.

Il-PN dejjem emmen u attwa politika bażata fuq il-ħiliet tal-bniedem; l-uniku riżors li għandu l-poplu Malti. Il-PN ħadem qatigħ biex jaqta' u jelimina kull forma ta' diskriminazzjoni fis-soċjetà għaliex emmen li l-bniedem għandu jingħata l-opportunitajiet kollha biex jiżviluppa l-ħiliet tiegħu u lilu nnifsu.

Id-dimensjoni tal-PN dwar il-bniedem hi waħda miftuħa bbażata fuq l-integrazzjoni, fuq l-ugwaljanza fis-soċjetà u fir-rikonoxximent tad-differenzi li kull soċjetà tinkorpora fiha.

Il-PN, mill-gvern, investa fil-ħiliet tal-bniedem, investa fiż-żgħażaġħ, fl-istudenti, fil-familji u fl-anzjani u fethilhom opportunitajiet ġodda biex illum huma parti integrali mis-soċjetà u mit-tessut soċjali tal-poplu Malti.

Biex dan sar, il-PN ħaddem il-mudell politiku bbażat fuq is-sewwa; fuq id-differenza bejn l-għażliet li politiku jrid jagħmel fis-soċjetà biex il-prijorità tiegħu tibqa' n-nazzjon, il-poplu u t-titjib fil-kwalità tal-ħajja.

Minkejja l-isfidi kollha li kellu l-PN tul is-snin biex iwettaq il-prinċipji li kien jemmen fihom, prinċipji politiċi li kienu jeħtieġu dibattiti u impenji politiċi qawwija biex twettqu, ir-rieda tal-PN li jibqa' jemmen f'mudell politiku b'saħħtu, demokratiku u bbażat fuq il-libertà kienet il-ħuġġieġa li baqgħet turi d-dawl f'mumentu diffiċli.

Il-PN dejjem emmen li kull rifoma soċjali, kbira kemm hi kbira, irid ikollha warajha s-saħħa tal-mudell politiku sostenibbli bażat fuq id-drittijiet tal-bniedem u l-ħarsien tal-libertà.

Rajna f'dan il-pajjiż u esperjenzajna ċirkostanzi politiċi fejn in-nuqqas ta' libertà, nuqqas ta' demokrazija u nuqqas ta' governanza wasslu biex kellhom effett negattiv u devastanti fuq l-aspetti soċjali tal-pajjiż.

Fil-perjodi fejn il-libertà kienet mhedda, id-demokrazija kienet imxekkla u l-governanza kienet abbużata, il-familji, il-ħaddiema, iż-żgħażaġħ u s-soċjetà kienu wkoll għaddejnin minn perjodu diffiċli.

Mingħajr demokrazija sħiħa, governanza korretta u garanzija tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem, fil-pajjiż ma jkunx hawn ġustizzja soċjali, id-drittijiet tal-ħaddiema jibdeu jitnaqqru u l-kwalità tal-ħajja tibda tiddeterjora. Il-PN jemmen bis-sħiħ fir-rabta bejn id-demokrazija, il-libertà u d-drittijiet tal-bniedem u l-kwalità tal-ħajja.

Dawn huma l-komponenti ewlenin li jsawru soċjetà; l-ebda wieħed minnhom ma għandu jkun nieqes jekk poplu jrid jgħix f'soċjetà sostenibbli u demokratika.

Għal snin twal il-PN kien fuq quddiem jikkumbatti favur din il-forma ta' soċjetà. Kien hawn min kien jaħseb, u probabbilment għad hawn, li pajjiż jista' jkollu ekonomija b'saħħitha u garanzija tad-drittijiet tal-ħaddiema anki jekk ikollu soċjetà b'governanza mxekkla, b'istituzzjonijiet li ma jiffunzjonawx, b'libertà mxekkla u b'theddid għad-drittijiet fundamentali tal-bniedem.

Il-PN ma jaqbilx ma' dan il-ħsieb għaliex jemmen li huma d-drittijiet tal-bniedem li jridu jservu bħala pedament biex l-ekonomija tissaħħaħ.

Il-PN baqa' jikkumbatti għal soċjetà demokratika għaliex kien, għadu u jibqa' konvint li din hi tista' tiggarrantixxi l-futur ekonomiku tal-pajjiż.

Hu biss mudell politiku demokratiku robust u politika ta' fiduċja li jistgħu jattiraw l-investment lejn il-pajjiż, li jistgħu jattiraw setturi ekonomiċi ġodda lejn il-pajjiż u li jistgħu jifflu orizzonti ġodda għaž-żgħażaġħ Maltin u Għawdxin.

Il-futur politiku jiddependi minn politika ta' fiduċja

Rabta bejn
governanza
tajba u
kwalità tal-ħajja

Il-futur tal-poplu Malti jiddependi minn politika ta' fiduċja; kemm fuq livell nazzjonali kif ukoll politika ta' fiduċja fi sferi intenazzjonali. Jeħtieġ li Malta terġa' tikseb il-fiduċja politika fl-isfera internazzjonali biex b'hekk jitneħħew it-timbri negattivi li diversi elementi rabtuha magħhom.

Jeħtieġ li Malta terġa' tkun rinomata bħala l-pajjiż fejn il-governanza tajba u l-gustizzja soċjali huma l-ordni tal-ġurnata u fejn il-Gvern qiegħed hemm biex isaħħaħhom u mhux biex jikkumbattihom. Il-governanza tajba għandha tkun l-ixprun li tispira lill-Gvern u lil min imexxi biex iwettaq.

Hu biss mudell politiku b'saħħtu li jiggarantixxi li fis-soċjetà ħadd ma jaqa' lura. Il-gustizzja soċjali għandha bżonn mudell politiku b'saħħtu biex titwettaq; mingħajr dan il-mudell politiku tirrenja l-ingustizzja soċjali,

id-diskriminazzjoni u d-deterjorazzjoni tal-kwalità tal-ħajja.

Min-naħa tagħha, il-kwalità tal-ħajja għandha bżonn mudell politiku b'saħħtu, nadif u trasparenti biex ma tmurx lura. Il-konsegwenzi ta' mudell politiku mhux b'saħħtu jwasslu għal problemi kbar fis-soċjetà, fosthom biż-żieda fil-problemi soċjali; il-faqar, l-akkomodazzjoni soċjali, l-eskluzjoni soċjali u t-tkissir tal-valuri.

Fejn hemm theddid għal governanza tajba u għal mudell politiku b'saħħtu, il-popli jgħaddu minn diffikultajiet soċjali. Dan narawh kull fejn hemm istituzzjonijiet li ma jiffunzjonawx, fejn hemm indħil politiku fl-istess istituzzjonijiet, fejn hemm awtoritajiet korrotti, fejn hemm politici b'rabtiet mal-kriminalità u kull fejn hemm l-aċċettazzjoni ta' korruzzjoni u mentalità korrotta bħala mod kif pajjiż ikun iggvernat.

Il-PN dejjem sahħaħ il-libertà u d-demokrazija

Id-demokrazija
toffri spazju għal
kull ċittadin

Hemm diversi mudelli politiċi kif pajjiż ikun immexxi. Hemm mudelli fejn id-demokrazija ma tkunx rispettata u fejn id-drittijiet tal-bniedem ikunu mxekkla.

Hemm mudelli fejn il-Gvern jikkontrolla kollox u ma jagħtix l-isparju neċessarju lis-soċjetà, lill-Oppożizzjoni u lill-għaqdiet volontarji biex isemmgħu leñenhom.

Jeżisti mudell fejn il-Gvern hu l-bidu u t-tmiem ta' kollox. Dan hu mudell li jxekkel l-opportunitajiet individwali tal-bniedem; mudell li jifga lill-bniedem u jaqtagħlu l-inizjattivi kollha.

Min-naħa l-oħra, hemm il-mudell demokratiku; dak li l-PN dejjem emmen fih u pprattikah. Il-mudell demokratiku li joffri l-isparju neċessarju lill-bniedem biex isemma' leñnu, biex ikollu vuċi u biex ikun hu l-protagonist tal-politika.

Hu mudell demokratiku li hu mibni fuq il-bniedem; fejn il-politika tkun imwettqa biex il-bniedem itejjeb il-kwalità tal-ħajja tiegħu u jimraħ fl-opportunitajiet.

Il-mudell demokratiku hu mibni fuq l-awtonomija tal-istituzzjonijiet, fuq il-libertà lill-entitajiet tas-soċjetà biex iwettqu d-dmirijiet u d-doveri tagħhom bla xkiel, bla ma jkunu mrażżna.

Il-PN dejjem kien fuq in-naħa tad-demokrazija, dejjem kien fuq in-naħa tal-libertà, dejjem kien fuq in-naħa ta' soċjetà libera li tikkritika, titkellem u jkollha vuċi.

Anki meta fil-pajjiż kien hawn tentattivi u pressjonijiet kbar biex il-mudell demokratiku jtkisser, biex minflok jidhru mudelli politiċi oħra ta' ripressjoni, il-PN kien fuq in-naħa tad-demokrazija, kien fuq in-naħa ta' dawk li jridu jibqgħu jsemmgħu leħinhom... kien fuq in-naħa ta' espressjoni libera u ħielsa.

Għall-PN, din hi konvinzjoni naturali li m'għandhiex bżonn pressjoni biex tkun aċċettata. Minn dejjem, sa mit-twaqqif tiegħu, il-PN emmen u attwa mudell politiku demokratiku bi spazju għal kulhadd.

Kien dan il-mudell li ġab is-suċċessi ekonomiċi li l-pajjiż esperjenza tul is-snin.

Kienet din il-viżjoni li wasslet biex Malta kisbet il-kredibbiltà neċessarja li biha l-pajjiż irriforma għal pajjiż modern li jattira l-aqwa investment.

L-inizjattivi finanzjarji huma kruċjali biex pajjiż jattira lejha investment modern, avvanzat u ġdid lejn il-pajjiż. L-inizjattivi fiskali huma pilastru importanti biex l-investituri jagħżlu lil Malta.

Iżda fuq kollix pajjiż irid ikollu l-mudell politiku li jkun robust, mudell politiku li jggarantixxi d-drittijiet fejn l-istituzzjonijiet jithallew jaħdmu fil-libertà u fejn il-politiku ma jhossux 'il fuq minnhom.

Pajjiż irid ikollu mudell politiku li fih il-politiku ma jhossux fuq nett fil-piramida tat-tmexxija iżda jkun isfel; biex iservi u biex ikun hu l-eżempju għall-kumplement tas-soċjetà.

Poplu li jrid jerga' jibni fiduċja

L-interess
nazzjonali -
il-prijorità
tal-politiċi

Dan hu Kunsill Ġenerali tal-PN li qed isir f'mument fejn fil-pajjiż tinħass atmosfera ta' nuqqas ta' fiduċja fil-politika. Il-poplu qed isemma' leĥnu u qed jibgħat messagg qawwi lill-politiċi; qed isostni li jrid bidla fil-mudell politiku. Il-poplu qed isostni li ma jridx iktar politiċi li l-ewwel prijorità tagħhom ma tkunx l-interess nazzjonali.

Il-poplu qed jitkellem; għall-ewwel darba qed naraw indifferenza lejn il-politika. Qed naraw indifferenza lejn dik l-għodda li qiegħda hemm proprju biex il-poplu jużaha biex itejjeb il-kwalità tal-ħajja tiegħu.

Il-poplu qed jitkellem; mhux qed jinżel fit-toroq biex isemma' leĥnu, mhux qed jorganizza dimostrazzjonijiet biex iwassal il-protesta tiegħu u mhux qed jorganizza attivitajiet tal-massa biex juri kemm hu diżilluż bl-istat li tinsab fih il-politika.

Bil-mod kif naqqas il-partecipazzjoni fl-elezzjonijiet ġenerali u elezzjonijiet oħra, il-poplu qed jibgħat messagg qawwi. Il-partiti politiċi għandhom jifhmu dan il-messagg.

Ir-responsabbiltà li l-pajjiż jibqa' jkollu partecipazzjoni politika attiva mill-poplu Malti hi tal-partiti politiċi. Iridu jkunu huma

li jassiguraw sistemi politiċi parteċipattivi li jinkoraġġixxu lis-soċjetà tiegħu sehem fil-politika.

L-obbligu tal-partiti politiċi hu li joffru fi ħdahom, fl-istrutturi tagħhom, l-ispazji neċessarji u spazji godda biex iċ-ċittadini jkunu jistgħu jsemmgħu leħinhom. Il-partiti jridu jkunu l-magna ta' ideat innovattivi fil-livelli kollha tas-soċjetà; biex dan isir iridu jkunu lesti li jaċċettaw il-kritika, l-ideat godda, il-bidliet fis-soċjetà u r-riformi marbuta.

Dan dejjem skont il-valuri u l-prinċipji li jemmen fihom il-partit.

Il-PN għandu jkun fuq quddiem biex joffri dawn l-ispazji politiċi godda li fihom ikunu diskussi l-ħsibijiet u l-ideat. Dan għandu jkun il-mod kif il-PN jagħmel il-politika tiegħu u jifhem aħjar lis-soċjetà.

Il-PN għandu jibqa' janalizza s-soċjetà u partikolarment ix-xejriet godda fost il-votanti li qed jitolfu l-fiduċja fil-politika u ma jivvutawx. Dan l-obbligu tal-PN hu wieħed kbir għaliex l-avversarju politiku jinsab fuq binarju differenti u hu lest li jagħmel kollox biex iżomm il-poter f'idejh.

Il-PN joffri alternattiva politika

Il-PN m'għandux
jitbiegħed
mill-valuri u
l-prinċipji

Quddiem din ir-realtà, il-PN jifhem li l-eluf kbar ta' Maltin u Għawdxin li għażlu li ma jippartecipawx fil-proċess politiku jpoġġi fuqu responsabbiltà kbira li jkun l-alternattiva proprju għal dawn iċ-ċittadini. Dawn iċ-ċittadini qed jibagħtu messaġġ qawwi mhux biss lill-partiti politiċi iżda wkoll lill-istess soċjetà. Din is-sitwazzjoni tista' ġġib ukoll realtajiet ġodda fil-kuntest tax-xejriet tal-elettorat.

Din ir-realtà tista' twassal għal ħsieb perikoluż li għandu jkun aċċettabbli li l-partiti jtilfu l-identità tagħhom jew jtilfu wkoll l-iskop ewlieni għaliex għandhom jeżistu basta jirbħu l-elezzjoni. Jista' jkun li fis-soċjetà jinbtu elementi li jargumentaw li biex partit politiku jirbaħ elezzjoni għandu jithalla jinġarr mill-kurrent populist.

Il-PN ma għandu qatt jitbiegħed mill-prinċipji u l-valuri tiegħu għaliex hu biss permezz ta' politika mibnija fuq l-impenn u l-fiduċja li dawn il-Maltin u Għawdxin jistgħu jerġġu jiksbu lura l-fiduċja fil-politika Maltija. Dan, il-Partit Nazzjonalista diġà wrieh fil-passat meta f'perjodu diffiċli tal-istorja politika Maltija, kienu l-valuri u l-prinċipji tal-partit li attiraw l-appoġġ tal-maġġoranza tal-poplu għall-PN.

Il-partiti politiċi għandhom diversi għażliet li jridu jagħmlu fis-soċjetà; għażliet dwar mudelli ekonomiċi u soċjali, iżda jibqa' fuq kolli l-obbligu li jibqgħu leali lejn il-mudell politiku li hu bażat fuq governanza tajba, trasparenza u kontabbiltà.

Il-PN għalhekk qed isemma' leñnu anki permezz ta' dan il-Kunsill Ġenerali; propju għaliex iħoss li jeħtieġ li jittieħdu l-azzjonijiet neċessarji biex il-poplu ma jkomplix jitlef il-fiduċja fil-politika.

Il-PN jemmen li qed jagħmel il-parti tiegħu biex dan iseħħ billi fost l-oħrajn jinsab fuq quddiem fil-ġlieda għal governanza tajba, fil-ġlieda kontra l-korruzzjoni istituzzjonalizzata u fil-ġlieda biex l-elementi negattivi ma jkomplux ikissru l-kwalità tal-ħajja tal-poplu.

Il-PN qed jaqdi d-doveri tiegħu fil-Parlament billi jinsisti għal trasparenza u skrutinju; qed jaqdi dmiru fil-Kumitat għall-Kontijiet Pubbliċi fejn hu evidenti b'mod ċar kemm il-mudell politiku adatt wara l-2013 kellu għeruoq korrotti li nawru s-soċjetà.

Il-PN refa' anki r-responsabbiltà li jkun hu li jipprovdni l-informazzjoni neċessarja biex isiru inkjesti fuq każi ta' korruzzjoni istituzzjonalizzata.

Il-PN, flimkien ma' għaqdiet volontarji fis-soċjetà, irid jibqa' jaqdi dawn id-doveri tiegħu u jsaħħaħ l-impenn politiku tiegħu. Dan fin-nuqqas ta' rieda politika min-naħa tal-Gvern għal trasparenza politika.

Il-PN għandu jkun il-partit li l-ġenerazzjonijiet preżenti u futuri jħarsu lejha għas-soluzzjonijiet. Dan ir-rwol il-PN diġà wettqu permezz tal-politika tad-djalogu u jista' jkompli jwettqu billi mhux biss jisma' lill-poplu imma jkun il-mutur ta' ideat politiċi ġodda.

Il-PN għandu jkun il-post naturali fejn iż-żgħażaġħ jaħdmu, jesprimu l-ħsibijiet tagħhom u jieħdu l-azzjonijiet biex is-soċjetà ma titlifx il-fiduċja fil-politika. Iż-żgħażaġħ dejjem kienu l-motivaturi tal-PN; kienu huma li kienu fuq quddiem fir-riformi li l-PN wettaq għall-ġid tal-poplu Malti. Fuqhom il-pajjiż straħ biex jiggarrantixxu d-drittijiet tal-bniedem; hekk ukoll għandu jkun illum.

Il-PN irid u jemmen li post iż-żgħażaġħ Maltin u Għawdxin hu fit-tfassil tal-ekonomija Maltija, fit-tfassil tas-soċjetà Maltija u fit-tfassil tal-futur tal-pajjiż.

Imorru barra minn Malta, jistudjaw, jiksibu l-esperjenza neċessarja, iżda posthom hu mal-poplu Malti biex jagħmlu minn pajjiżna l-art li toħloq l-opportunitajiet għal kulħadd. Il-PN irid ikun il-partit li jerġa' jagħti liż-żgħażaġħ il-fiduċja fihom infushom u f'pajjiżhom.

Nibnu mill-ġdid istituzzjonijiet li jipproteġuk

KWARTIERI
GENERALI
TAL- PULIZIJA

Jeħtieġ fiduċja
ġdida
fl-istituzzjonijiet

Hu stabbilit li wara l-elezzjoni ġenerali tal-2013, il-mudell ta' governanza tajba kien taħt attakk premeditat u sistematiku minn elementi fi ħdan il-Gvern Laburista.

Dan l-attakk wassal biex b'mod immedjat bdew jitkissru l-istituzzjonijiet ewlenin li jggarantixxu governanza tajba; fost dawn u bi prijorità l-Gvern Laburista beda jattakka l-Korp tal-Pulizija, l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali u istituzzjonijiet oħra. Lil dawn l-istituzzjonijiet tant importanti, il-Gvern Laburista mhux biss attakkahom iżda wkoll tellfilhom il-fiduċja li Gvern Nazzjonalista bnielhom snin qabel.

Filwaqt li l-poplu u s-soċjetà ma kinux għadhom konxji mill-istrategija wara dawn l-azzjonijiet, l-elementi u r-rabtiet bejn politiki u kriminali bdew jissafu u jieħdu l-poter politiku neċessarju biex ikunu jistgħu jwettqu l-aġenda tagħhom.

Qabel l-elezzjoni ġenerali tal-2013, dawn l-elementi kienu sabu fil-Partit Laburista dik l-art fertili li fiha jistgħu jżirgħu l-mudelli korrotti u kriminali tagħhom. Dan il-pjan irnexxa għal dawn l-individwi iżda falla fil-kuntest kollettiv ta' poplu; il-poplu tilef dak li b'tant impenn kien kiseb fi żmien 25 sena ta' gvernijiet Nazzjonalisti.

Inħoloq ambjent ta' impunità fejn l-aktar persuni li ħassewhom protetti kienu proprju l-kriminali li kienu qed jippjanaw qtil b'rabtiet politiċi. Ambjent ta' impunità li neżża' lill-Korp tal-Pulizija mill-impenn tal-investigazzjonijiet b'manuvri biex jitwarrbu l-aqwa investigaturi u minflokhom jitpoġġew oħrajn magħżula.

Dan kien ambjent ta' impunità li nħoloq apposta, bi skop u bi pjan li jkisser l-istituzzjonijiet tal-pajjiż.

Hu proprju l-ambjent ta' impunità wieħed mill-ikbar raġunijiet għaliex dan il-pajjiż għandu bżonn ta' bidla fil-mudell politiku tiegħu. Għaliex il-vulnerabbiltà ta' dan il-mudell politiku, u l-mod kif dan tkisser, kien proprju l-bieb li nfetaħ u li tallef il-protezzjoni li s-soċjetà kellha.

Kien pjan li kisser l-istituzzjonijiet li kellhom u għad għandhom l-obbligu li jipproteġu lis-soċjetà; li jipproteġu liċ-ċittadin. Fuq kollox huma l-istituzzjonijiet li mhux biss jiffurmaw parti integrali mis-saltna tad-dritt iżda li jridu jkunu huma, flimkien, li jassigurawha. Jekk ifallu huma, allura s-soċjetà kollha tkun iddgħajfet b'konsegwenzi devastanti fuq id-demokrazija fil-pajjiż.

In-nuqqas ta' mudell politiku bażat fuq is-saltna tad-dritt kellu wkoll effetti negattivi qawwija fuq ir-reputazzjoni tal-pajjiż bil-konsegwenza li l-Gvern Laburista kien kundannat diversi drabi minn istituzzjonijiet barranin; kundanni li niżżlu magħhom isem Malta.

Bla dubju li dan ukoll kellu u qed ikollu effetti fuq is-settur ekonomiku, bil-konsegwenza li l-pajjiż mhux jirnexxilu jattira lejha investiment ta' kwalità.

F'soċjetà li qed tinbidel b'pass imgħaġġel, il-partiti politiċi għandhom obbligi; probabbilment iktar minn dawk li kellhom qabel. Il-partiti politiċi jridu jifhmu lis-soċjetà u l-vuċijiet li din twassal. Il-partiti jridu jifhmu u jaċċettaw li l-aġenda politika u soċjali ma ssirx minnhom iżda ssir b'mod qawwi mis-soċjetà nnifisha, bl-għaqdiet volontarji u formazzjonijiet soċjali oħra li huma parti integrali mit-tessut tal-istess soċjetà.

Għalhekk il-partiti jridu jkabbru iktar il-ħiliet tagħhom li jsimgħu; iridu jkunu miftuħa iktar għall-opinjoni diversu tas-soċjetà u

jridu jassiguraw li bl-ebda mod ma jxekklu l-espressjonijiet tas-soċjetà; dejjem fil-ħarsien tad-drittijiet tal-bniedem.

Il-partiti għandhom jibqgħu jirriflettu s-soċjetà u għandhom jieħdu l-pożizzjonijiet tagħhom bla ma jingarru mill-kurrenti u elementi populist.

Il-partiti huma obbligati li jipprezentaw lis-soċjetà mudell politiku bażat fuq it-trasparenza, il-kontabbiltà u li jkunu huma li jiddefendu lis-soċjetà minn elementi negattivi li jkollhom skopijiet ulterjuri għaliex jidhlu fil-politika.

Il-partiti poltiici għandhom jassiguraw proċess ta' konsultazzjoni mas-soċjetà u mal-entitajiet u istituzzjonijiet bl-iskop li r-riformi fis-soċjetà jsiru kemm jista' jkun b'mod maqbul.

Ma għandu jkun qatt aċċettat li partit jew gvern jostakola l-proċess ta' djalogu fis-soċjetà; anzi għandu jkun hu li jippromwovi l-konsultazzjoni u d-djalogu.

Is-soċjetà hi mibnija wkoll fuq il-partiċipazzjoni tad-diversi setturi li jiffurmaw

parti minnha; il-partiti għandhom jassiguraw li din il-partiċipazzjoni tkun waħda attiva u effettiva biex twassal għal riżultati u bidliet konkreti.

Biex soċjetà jkollha l-istrutturi demokratiċi tagħha jiffunzjonaw irid ikollha politika mħaddma tajjeb fis-setturi li jolqtu lin-nies.

Il-poplu jgħix id-demokrazija meta din tkun attwata għall-benefiċċju tas-soċjetà fis-setturi li huma fundamentali għall-kwalità tal-ħajja.

Kwalità ta' ħajja denja u xierqa għall-poplu

Il-PN jemmen fl-avvanz tas-soċjetà kollha

Il-kwalità tal-ħajja hi l-qalb dejjem tħabbat tal-PN; il-principji politiċi u soċjali tal-PN huma marbutin mal-kwalità tal-ħajja. Il-mudell ekonomiku bażat fuq il-kwalità tal-impjeggi hu ċ-ċavetta biex il-poplu jtejjeb il-kwalità tal-ħajja tiegħu.

Il-PN jemmen fl-avvanz tas-soċjetà kollha kemm hi; flimkien. Il-PN jemmen li l-inizjattivi introdotti mill-gvern għandhom ipogġu lill-bniedem fiċ-ċentru tagħhom, b'enfasi fuq il-ġid komuni.

Li tpoġġi l-bniedem fiċ-ċentru tal-politika tiegħek tfisser li tipproteġi l-ħajja mill-konċepiment sal-mewt. Il-PN kien, għadu u

jibqa' determinat li jipprattika politika favur il-ħajja u kontra l-abort; jopponi kull tentattiv tal-gvern li jdaħħal l-abort f'Malta.

Fuq kollox, il-Partit Nazzjonalista dejjem ħaddan bħala prinċipju bażiku s-solidarjetà. Il-PN jemmen f'politika kollettiva lil hinn minn għażliet populistu u opporutnisti. Il-politiċi għandhom ikunu fuq quddiem jippromwovu politika mibnija fuq soċjetà solidali.

Bi kwalità tal-ħajja l-PN ma jingħalaqx biss mal-inflazzjoni iżda jiftaħ dan il-kuncett għall-mod kif qed jgħix il-poplu Malti. Il-PN jibqa' impenjat favur it-titjib tal-faxex kollha tas-soċjetà.

Il-kwalità tal-ħajja hi magħmula minn diversi aspetti; fuq quddiem huma l-isfidi tal-prezzijiet. Gvern Laburista ma żammx il-wegħda li jikkontrolla l-piżijiet tal-prezzijiet minn fuq il-familji; anzi tilef il-kontroll tas-sitwazzjoni sa minn snin ilu.

L-inflazzjoni f'Malta hi f'livelli rekord tant li l-Gvern kien kostrett jgħin biex jevita li numru ikbar ta' familji jispiċċaw fil-faqar.

Iżda mhuwiex jgħin biżżejjed; il-proposti ewlenin tal-PN quddiem dawn l-isfidi huma li jkun hemm fond speċjali li jservi ta' għajnuna biex iż-żidiet fil-prezzijiet ma jispiċċawx fuq il-konsumaturi, fuq il-poplu.

Is-sitwazzjoni preżenti qed taffettwa bil-kbir lill-familji, lill-ħaddiema, liż-żgħażaġh, iżda b'mod partikolari lill-anzjani li illum jinsabu f'sitwazzjoni diffiċli biex ilaħħqu mal-ħajja. Dan anki għall-fatt li l-anzjani qed jesperjenzaw, kif qed jesperjenza kulħadd, żieda qawwija fil-prezzijiet tal-medicini.

Mhux ta' b'xejn li n-nies fil-faqar qed jiżdiedu; minflok wettaq il-wegħda tal-living wage dan il-Gvern ħoloq il-living poor. Eluf ta' ħaddiema li jaħdmu iżda xorta ma jlaħħqux mal-ħajja.

Il-kwalità tal-ħajja tiddependi wkoll minn fuq l-akkomodazzjoni; id-djar fejn jgħixu l-Maltin u l-Għawdxin. Illum sar impossibbli għaż-żgħażaġh Maltin li jkollhom id-dar

tagħhom; jaħdmu kemm jaħdmu u jaqilgħu kemm jaqilgħu, il-pagi ma jservux għal dan.

Il-PN jemmen f'soċjetà mibnija fuq il-familja; mibnija fuq l-imħabba bejn il-bnedmin skont l-għażliet tal-persuna. Familja li tibqa' dik iċ-ċellola importanti fis-soċjetà li fiha l-bniedem, sa minn ċkunitu jiffirma l-karattru u l-identità tiegħu... karatteristiċi li jridu jkunu riflessi fis-soċjetà.

Sadanittant, il-Gvern falla bil-kbir milli jibni djar soċjali għal dawk li verament għandhom bżonn. Minkejja l-wegħda li se jkun hawn iktar djar soċjali milli se jkun hawn domanda, il-Gvern Laburista għadu lura ferm milli fil-pajjiż ikun hawn djar biżżejjed għal dawk li verament jeħtiġuhom.

Il-persuni li jkunu ġustament qed jitolbu akkomodazzjoni soċjali m'għandhomx ikunu suġġetti għal manuvri politiċi relatati mal-kuntratti tal-postijiet in kwistjoni. Dawn il-persuni m'għandhomx ikunu wżati fil-ġimgħat qabel l-elezzjoni billi b'ingann tingħatalhom l-impressjoni, anki jekk bil-miktub, li huma ġew allokat post meta dan ma jkunx minnu.

Lil hinn mill-istatistika tal-Gvern, ir-realtà li qed iħoss il-poplu hi dik li verament għandha tkun kunsidrata. Hawn il-Gvern falla; falla fl-iktar skop li kien elett għalih... it-titjib fil-kwalità tal-ħajja tan-nies.

Is-servizz tas-saħħa li jixirqilna

L-aqwa servizzi
tas-saħħa bi
sptarijiet
tal-Maltin

Il-PN jemmen bil-fatti li s-saħħa hi wieħed, jekk mhux l-aktar settur, importanti li jiddependi minn tmexxija tajba; li jiddependi minn fiduċja fit-tmexxija. Gvernijiet Nazzjonalisti mhux biss investew f'infrastruttura ġdida u moderna fis-settur tas-saħħa, iżda introduċew servizzi ġodda tas-saħħa, sptarijiet ġodda u modernizzar fl-isptarijiet eżistenti.

Għal snin twal, is-settur tas-saħħa f'Malta kien wieħed mis-setturi li dwaru ma kienx hemm kontroversja politika; kien settur li gvern wara gvern kompli jinvesti fih u jaġġornah mal-iżviluppi mediċi internazzjonali li kienu qed isiru. Is-servizzi tas-saħħa f'Malta kienu qed jimxu flimkien mal-iżviluppi mediċi f'pajjiżi barranin.

Għal snin twal, l-Isptar San Luqa baqa' l-Isptar ewlieni tal-poplu Malti waqt li l-Isptar Ġenerali f'Għawdex kien dak generalment għall-Ghawdxin. Fis-sebghinijiet is-servizzi tas-saħħa ħadu żvolta bil-ftuħ tal-Isptar Karin Grech filwaqt li gvern wara gvern kompli jinvesti fl-immodernizzar tal-Isptar San Luqa.

Dawn l-investimenti komplew tejbu s-servizzi tas-saħħa għalkemm fid-disgħinijiet inħasset il-ħtieġa li jinbena sptar ieħor ġdid bil-pjan originali jkun dak li l-Isptar il-ġdid, li aktar tard isemma Mater Dei, ikun sptar speċjalizzat bl-Isptar San Luqa jibqa' jiffunzjona. Il-pjan kien li l-pajjiż ikollu tliet sptarijiet f'Malta u ieħor f'Għawdex biex b'hekk is-servizzi tas-saħħa jkunu mifruxa u jolqtu lill-poplu Malti. Gvern Nazzjonalista bena u għammar l-Isptar Mater Dei.

Fl-istess waqt, Gvern Nazzjonalista beda wkoll is-sħubija mal-privat fis-settur mediku fejn rajna numru ta' kliniċi u sptarijiet privati jinfethu fil-pajjiż. Dan mhux biss tejjeb is-servizzi tas-saħħa għall-poplu, iżda kabbar ukoll l-opportunitajiet għal dawk li jagħzlu s-settur mediku bħala karriera.

Kien wara l-2013 li Gvern Laburista bidel din is-sitwazzjoni u ta l-Isptar San Luqa, l-Isptar Karin Grech u l-Isptar Ġenerali ta' Għawdex lill-konsorzju Vitals b'fitehim lidawn jmodernizzaw dawn l-isptarijiet u jamministrawhom. Malta kellha ssir iċ-ċentru Mediterranju u Ewropew tas-servizzi tas-saħħa.

Is-sitwazzjoni tas-saħħa saret problematika kullimkien f'Malta, iżda f'Għawdex din għandha dimensjoni partikolari għall-fatt li f'Għawdex hemm biss l-Isptar Ġenerali, li issa l-Gvern għaddieh f'idejn il-barranin li mhumiex jonoraw l-obbligi kuntrattwali tagħhom. Dan wassal biex l-Għawdxin qed jgħixu sitwazzjoni diffiċli ferm fis-settur tas-saħħa bis-servizzi jkollhom tnaqqis fil-kwalità.

In-nuqqas ta' governanza tajba u t-teħid ta' deċiżjonijiet ħziena wasslu biex dawn il-ftehim saru proprju bl-iskop ċar li jfallu u biex minn fuq dawn l-isptarijiet issir korruzzjoni. Kienu ftehim li tellfu l-fiduċja tal-poplu fil-politiċi involuti fihom; liema politiċi kienu għadhom kif kisbu l-fiduċja tal-elettorat.

Minkejja li l-obbligi kuntrattwali mhumiex ikunu onorati u minkejja li l-konsorzju Steward – li ħa l-kuntratt mingħand Vitals – ma wettqax l-investimenti meħtieġa fl-isptarijiet, il-Gvern qed jibqa' jintrabat li jħallas miljuni kbar kull sena lil Steward f'kull baġit tiegħu. Gvern Nazzjonalista mhux biss iwaqqaf il-kuntratt abbużiv u frawdolenti ma' Steward, iżda jinvesti dawk il-miljuni li qed jieħdu Steward fis-settur tas-saħħa għall-gwadann tal-poplu Malti u Għawdxin.

Il-PN irid jerga' jdaħħal fiduċja fil-mod kif jitmexxew l-isptarijiet Maltin; fil-mod kif jitmexxa s-settur tas-saħħa. L-ispeċjalisti, it-tobba,

l-infermiera u l-ħaddiema kollha involuti fis-settur mediku qed jagħmlu l-almu kollu tagħhom biex jagħtu l-aqwa servizzi, iżda s-sitwazzjoni fis-settur mediku issa qed toħroġ mill-kontroll tal-awtoritajiet.

Il-PN jemmen u hu impenjat favur it-titjib tal-kundizzjonijiet tal-ħaddiema kollha fis-settur mediku għaliex b'hekk biss jista' jkun hemm titjib f'dan is-settur.

L-isfidi huma kbar iżda n-nuqqas ta' pjan hu ikbar. Il-problema ta' nuqqas ta' spazju fl-Isptar Mater Dei issa saret iktar evidenti minn qatt qabel minħabba li ma sarx l-investment neċessarju fl-Isptar San Luqa. Dan qed iwassal biex postijiet f'Mater Dei li ma kinux swali, issa qed ikunu konvertiti fi swali mediċi għall-pazjenti; liema swali huma nieqsa mill-faċilitajiet bażiċi, proprju għaliex mhumiex ippjanati li jkunu swali.

Hekk kif, gvernijiet Nazzjonalisti investew fl-Isptar Mater Dei u fl-Isptar ġdid tal-onkologija Sir Anthony Mamo, il-PN jinsisti li l-Gvern jibni sptar ġdid tas-saħħa mentali waqt li jsaħħaħ ukoll is-servizzi fil-komunità għal dawk li jkollhom bżonn dawn is-servizzi.

Mhux biss, il-PN jemmen bis-sħiħ f'investiment qawwi fil-kura primarja fil-komunitajiet biex b'hekk il-poplu jkollu servizzi tas-saħħa vicin tiegħu waqt li titnaqqas ukoll il-pessjoni minn fuq l-Isptar Mater Dei.

Il-poplu qed jiffaċċja wkoll problemi fis-servizzi mediċi fejn qed ikun hemm dewmien esaġerat f'appuntamenti għal ċerti operazzjonijiet. Dan filwaqt li qed ikun hemm tnaqqis fil-kwalità ta' ċerti mediċini li qed jingħataw flok oħrajn.

Il-PN ilu jinsisti u jesigi li l-isptarijiet jittieħdu mingħand Steward u jingħataw lura lill-poplu biex b'hekk terġa' tinkiseb il-fiduċja f'dan is-settur kruċjali.

Il-PN determinat għal tishih fl-investment fir-riżorsi fis-settur mediku, mill-ħaddiema sal-introduzzjoni ta' servizzi ġodda għan-nies; b'hekk ikollna s-servizz tas-saħħa li jixirqilna.

Ekonomija li taħdem għan-nies, bil-bniedem fiċ-ċentru

Il-PN ipogġi l-kwalità tal-impjegi bħala mudell ekonomiku

Għall-PN, l-ekonomija għandha taħdem għan-nies; l-ekonomija għandha tkun hemm għall-bniedem, għandha tinbena madwar il-ħtiġiet tal-bniedem. Ekonomija għall-bniedem; mhux il-bniedem għall-ekonomija. Dan il-PN iwettqu fil-prattika, kull meta jkun fil-gvern, għaliex jibbaża dejjem l-ekonomija tiegħu fuq il-kwalità.

Il-Gvern Laburista falla fil-mudell ekonomiku li adatta għall-pajjiż sa mill-2013. Mingħajr pjan, il-Gvern implimenta mudell ekonomiku bbażat biss fuq l-importazzjoni ta' eluf ta' ħaddiema barranin. Dan hu mudell ekonomiku bbażat fuq konsum sfrenat mingħajr valur miżjud.

Dan ifisser li l-gvern Laburista kien kapaċi biss jattwa mudell ekonomiku mibni fuq il-konsum fuq l-ammont ta' persuni fil-pajjiż. Bla dubju li dan il-mudell, li bih il-Gvern żied il-popolazzjoni ta' Malta b'madwar 100,000 persuna f'10 snin, mhux dak adatt għal pajjiż żgħir bħal Malta u qed jibda jhalli riperkussjonijiet soċjali, ekonomiċi u demografiċi.

Dan hu mudell ekonomiku li qed johloq il-prekarjat; li qed ikisser id-drittijiet tal-ħaddiema u li qed ipogġi lil eluf ta' familji Maltin f'riskju ta' faqar. In-nuqqas ta' viżjoni tal-Gvern dwar il-mudell ekonomiku

adegwat wasslet biex l-inugwaljanza fil-ġid tiżdied. Dan hu mudell ekonomiku lil hinn minn dak li wiegħed il-Gvern Laburista.

Issa l-Gvern donnu induna li dan il-mudell ekonomiku mhux adatt għal Malta u qed jiddikjara li għall-futur se jkun qed ibiddel dan il-mudell għaliex dan qed ikollu effetti negattivi fuq it-trasport, fuq l-isptarijiet, fuq l-infrastruttura u fuq tant setturi oħra. Hi ammissjoni li turi n-nuqqas ta' viżjoni tal-Gvern f'settur kruċjali. Hi biss ammissjoni għaliex iktar minn hekk ma ntqal xejn; lanqas x'se jkun il-mudell il-ġdid.

Il-Gvern falla milli jirnexxilu jattira lejn il-pajjiż setturi ekonomiċi ġodda u bbaża biss fuq l-iskema ta' bejgħ tal-passaporti Maltin u ċ-ċittadinanza Maltija u Ewropea.

Kuntrarjament għall-politika mħaddma minn gvernijiet Nazzjonalisti, li sa mill-1987 ħolqu l-aqwa investimenti fil-pajjiż, il-Gvern Laburista falla milli jattira lejn Malta investiment li joħloq impjegi ta' kwalità.

Il-PN għamel diversi proposti f'dan ir-rigward fejn fl-aħħar programm elettorali ppropona li l-ekonomija Maltija għandha tkun bażata fuq is-setturi ekonomiċi preżenti u t-tiżi tagħhom, iżda wkoll fuq investiment f'għaxar setturi ekonomiċi ġodda. Jeħtieġ inħarsu 'l quddiem b'fiduċja.

Dawn huma setturi li għandhom joħolqu ekonomija ġdida b'opportunitajiet kbar għall-ħaddiema u żgħażaġħ Maltin u Għawdxin; bil-prijorità li joħolqu xogħol ta' kwalità. Huma setturi li joħolqu bilanċ bejn l-ekonomija u l-aspetti soċjali; l-ekonomija mat-titjib fil-kwalità tal-ħajja.

Il-PN jemmen bis-sħiħ fir-rabta bejn l-ekonomija u l-edukazzjoni. Kien għalhekk li mhux biss investa fl-edukazzjoni kull meta kien fil-gvern iżda ħoloq l-istrutturi edukattivi neċessarji, bħall-MCAST, biex iż-żgħażaġħ u l-istudenti jkunu jistgħu jorjentaw lilhom infushom ma' dawn l-opportunitajiet ġodda fl-ekonomija Maltija biex ikunu huma li jeħduhom.

Il-poplu Malti qed jitlef il-fiduċja fil-gvern fil-ħolqien ta' impjegi ta' kwalità. L-obbligu tal-gvern hu li jimmotiva lill-ħaddiema u jsaħħilhom il-ħiliet biex jimirħu f'impjegi produttivi u f'xogħol ta' kwalità. Minflok entużjażmu biex il-ħaddiema Maltin jimirħu f'setturi ekonomiċi ġodda, dan il-Gvern qed jerġa' jmur għall-mudell Soċjalista li jimpjega eluf kbar ta' ħaddiema Maltin mal-gvern, f'impjegi mhux produttivi.

Mhux biss il-PN qed jappella lill-Gvern biex ibiddel din id-direzzjoni iżda anki l-imsieħba soċjali qed jinsistu miegħu biex ma jibqax jieħu riżorsi umani mis-settur privat u jimpjeghom mal-gvern.

Jeħtieġ pjan fit-tul fejn pajjiżna jerġa' jkun kapaċi jattira investiment dirett barrani ġdid u b'hekk joħloq xogħol b'pajġi tajbin u li jrendu.

Jeħtieġ ukoll ideat ġodda, jeħtieġ inizjattivi ġodda u jeħtieġ viżjoni għall-ġenerazzjonijiet futuri biex iħossuhom entużjasti li jibqgħu f'Malta għaliex Malta se toffrilhom l-aqwa postijiet tax-xogħol fejn il-kwalità hi l-aqwa priyorità.

Fiduċja fiż-żgħażaġh

Il-PN ħoloq
l-aqwa
opportunitajiet
għaż-żgħażaġh

Il-PN jinvesti fiż-żgħażaġh għaliex jemmen fil-kapaċitajiet u l-abbiltajiet tagħhom. Il-PN jemmen f'investiment biex iż-żgħażaġh ikunu l-protagonisti tas-soċjetà; ikunu huma li jieħdu l-opportunitajiet.

Hu preokkupanti li fi stħarriġ wieħed wara l-ieħor, iż-żgħażaġh Maltin u Għawdxin qed jesprimu xetticiżmu dwar il-futur tagħhom f'Malta,

Qed jtilifu l-fiduċja f'pajjiżhom, bl-ambjent ta' pajjiżhom, fil-kwalità tal-ħajja ta' pajjiżhom u fil-futur ta' pajjiżhom.

Dan hu preokkupanti għax il-pajjiż ma jistax ikollu l-ġenerazzjoni preżenti u dik futura li qed tħares u tikkunsidra opportunitajiet lil hinn minn xtutna. Malta ma tistax tiflew il-hiliet taż-żgħażaġh li qed tinvesti fihom fis-settur edukattiv; l-edukazzjoni tagħna għandha tfejji liż-żgħażaġh biex jieħdu l-opportunitajiet huma u f'pajjiżhom.

Pajjiżna hu obligat li joffri l-aqwa opportunitajiet għall-ġenerazzjonijiet preżenti u futuri; inkunu qed nonqsu jekk dan ma jsirx u l-PN hu impenjat li dan ikompli jagħmlu. Il-kredenzjali tal-PN fi-

opportunitajiet li dejjem ta liż-żgħażaġh huma stabbiliti; kien il-PN li tul is-snin emmen fil-ħiliet taż-żgħażaġh u tahom l-opportunitajiet kollha neċessarji biex jimirġu.

Fuq kollox liż-żgħażaġh fetħilhom l-opportunitajiet li toffri l-UE iżda dejjem żamm f'moħħu li jrid joħloq ukoll pajjiż tajjeb biżżejjed biex iż-żgħażaġh jibqgħu jagħżlu Malta. Il-pajjiż jista' biss jikber jekk jibqa' jinvesti fl-unika riżorsa li għandu; il-bniedem... u f'dan il-kuntest iż-żgħażaġh huma fuq quddiem.

Il-PN jibqa' impenjat li jsieħeb miegħu liż-żgħażaġh biex flimkien terġa' tinkiseb il-fiduċja fil-politika Maltija; iż-żgħażaġh m'għandhomx jaqtgħu qalbhom mill-politika, anzi għandhom ikunu huma li jagħrfu l-opportunitajiet li din tiprovdilhom.

Ejja nħallu liż-żgħażaġh joħolmu li jistgħu jwettqu l-ideat tagħhom; ejja nħallu liż-żgħażaġh jiddiskutu, jiddibattu u jikkonfrontaw bl-ideat u l-ħsibijiet. Il-PN jibqa' miftuħ għall-opinjonijiet u l-ħsibijiet dwar kif dan il-poplu jista' jkollu kwalità ta' ħajja aħjar u kif terġa' tinkiseb il-fiduċja fil-politika Maltija.

L-ambjent - ma nistgħux nitilfu iktar

L-ambjent -
element
inklussiv
tas-soċjetà
kollha

L-ambjent jibqa' prijorità għall-PN. Jeħtiegħ li l-poplu jkollu fiduċja fil-mod kif qed jittieħdu d-deċiżjonijiet dwar l-ambjent; il-poplu hu mħasseb dwar id-deterjorazzjoni tal-ambjent fil-pajjiż.

B'ambjent il-PN ma jifhimx biss l-elementi marbuta man-natura iżda wkoll u bi prijorità jinkludi l-użu effettiv tar-riżorsi, il-mod kif jgħixu l-familji, l-ambjent fuq il-post tax-xogħol, l-ambjent fil-lokalitajiet u l-ambjent fost iż-żgħażaġh.

B'dan il-kunċett usa' ta' ambjent, il-PN ma jingħalaqx biss għal proposti ta' ħolqien ta'

spazji ġodda – li huma tajbin u meħtieġa – iżda jmur lil hinn biex jinkludi l-kwalità tal-arja, l-indafa, l-immaniġġjar tal-iskart, l-ekonomija ċirkulari, ideat ġodda dwar kif isir il-bini u l-facilitajiet fil-lokalitajiet. Għall-PN, l-ambjent irid ikun element inklussiv li jintegra lis-soċjetà kollha.

Il-PN hu impenjat li jsaħħaħ ir-rwol tal-għaqdiet ambjentali billi dawn huma parteċipi fid-deċiżjonijiet għaliex dawn huma l-akbar esperti fl-ambjent. M'għandux ikun tollerati li l-opinjoni tal-għaqdiet ambjentali tkun imwarrba.

Il-PN jemmen ukoll li għandu jkun spalla ma' spalla man-negozji u l-komunità kummerċjali biex jikber l-investiment ambjentali u sostenibbli f'oqsma ekonomiċi kollha u tabilhaqq pajjiżna jilhaq il-miri ambjentali tiegħu.

Il-poplu tilef il-fiduċja li d-deċiżjonijiet qed jittieħdu fl-aħjar interess tal-ambjent u tal-komunitajiet. Illum qed naraw pajjiż f'għat b'ini ikrah li qed itellef il-karatteristiċi uniċi tal-irħula u tal-ibliet tagħna.

Ejja nagħmlu pajjiżna isbaħ, ejja nibnu bil-karatteristiċi Maltin, ejja nibnu bini bi prijoritajiet sostenibbli.

Il-PN jemmen fil-konservazzjoni taz-zoni 'l barra mill-iżvilupp biex dawn ikunu l-pulmun ambjentali tal-pajjiż. Jemmen ukoll li din l-art 'il barra miz-zoni ta' żvilupp mhux biss tkun protetta iżda wkoll tiżdied.

Magħha jsiru wkoll proġetti ta' afforestazzjoni; ma nittolleraw qatt li tirrepeti ruħha s-sitwazzjoni ta' Zonqor Point fejn il-Gvern kien determinat u lest biex jagħti meded kbar ta' art verġni għall-iżvilupp.

Jeħtieġ li, filwaqt li l-industrija tal-kostruzzjoni tibqa' mutur importanti għall-ekonomija Maltija, jinstab bilanċ bejn il-bini, l-ambjent u l-komunitajiet.

Il-poplu hu mħasseb sew dwar in-nuqqas ta' sigurtà li l-familji li jgħixu fid-djar fejn ikun qed isir l-iżvilupp jgħaddu minnu. M'għandux ikun tollerati li jseħhu inċidenti fatali, kif seħew, bi djar jaqgħu u persuni jmutu kaġun ta' xogħlijiet ta' kostruzzjoni li jkunu għaddejnin biswithom. Irridu niggarrantixxu li l-familji jgħixu bla biża' fi djarhom; dan hu dritt ta' kull familja.

Il-PN jemmen li ambjent san u sostenibbli jiddependi wkoll mis-sostenibbiltà tal-operaturi; dawk li jżommu l-ambjent attiv, il-bdiewa u r-raħħala. Jeħtieġ li dawn is-setturi, flimkien mas-sajd, jingħataw l-għajnuna neċessarja biex jibqgħu għaddejnin; biex pajjiżna ma jitlifhomx.

Il-PN jibqa' impenjat favur miżuri meħtieġa quddiem l-isfida tat-tibdil fil-klima; quddiem l-emergenzi li qed jibqgħu jippressaw lid-dinja. Il-PN hu konxju li t-tibdil fil-klima jettwa kollox, mis-saħħa, għall-ambjent sal-ħaddiema u l-familji tagħhom.

Quddiem din ir-realtà, il-Gvern jidher li mhux impenjat li jieħu l-inizjattivi meħtieġa dwar it-tibdil fil-klima tant li m'għandux pjani biex itaffi l-effetti tat-tibdil fil-klima u jintroduċi wkoll inizjattivi f'dan ir-rigward.

Trasport effiċjenti, soluzzjonijiet effettivi

Il-problema
tat-traffiku u
incidenti saret
waħda marbuta
man-nies

Għall-PN, l-ambjent jinkludi wkoll it-trasport; bil-problema straordinarja u kbira tat-traffiku fil-pajjiż.

Din il-problema issa ma baqgħetx biss waħda marbuta mal-vetturi u t-toroq iżda hi direttament marbuta mal-bniedem, bl-ammont kbir ta' incidenti fatali u oħrajn gravi li qed iseħħ fl-aħħar xhur.

Il-PN jipproponi li jkunu introdotti sistemi moderni ta' trasport tal-massa li jistgħu jsiru fi żmien raġonevoli u b'investiment sostenibbli.

Dan filwaqt li jsir manigġjar tat-traffiku iktar effiċjenti. Il-poplu ma jistax ikun li jibqa' mwaħħal fit-traffiku għal siegħa sħaħ b'effetti negattivi fuq il-kwalità tal-ħajja u fuq l-ekonomija.

Il-pjani li l-Gvern Laburista qal li kellu dwar l-immanigġjar tat-traffiku u l-implimentazzjoni ta' trasport pubbliku tal-massa alternattiv fallaw.

Il-ħsieb tal-Gvern Laburista li t-twessigh ta' xi toroq u l-bini ta' flyovers f'zoni partikolari solvew biss it-traffiku fiz-zona fejn dawn

infolqu iżda, kif kien imwissi, ma solvew l-ebda problema b'mod ġenerali fil-pajjiż.

Minkejja l-pariri li kellu, il-Gvern Laburista baqa' għaddej bil-bini ta' dawn il-proġetti u ma wettaq l-ebda pjan għal trasport alternattiv. Il-fatt li issa ministri tal-Gvern Laburista kważi qed jiċċdu li hawn problema ta' traffiku turi kemm verament il-Gvern m'għandux subgħajh fuq din il-problema.

Is-soluzzjoni ta' metro, li l-Gvern Laburista tant ftaħar biha qabel l-elezzjoni, issa jidher

li għadha fi stadju bikri fejn lanqas biss għadhom tlestew l-istudji; dan minkejja li l-Gvern kien ta l-impressjoni li dawn jinsabu lesti.

Bla dubju li n-nuqqas ta' pjan ħolistiku dwar l-ambjent se jkollu effetti negattivi mhux biss fuq medda ta' żmien immedjat iżda wkoll fit-tul.

Anki hawn il-poplu tilef il-fiduċja fil-mod kif il-Gvern qed jieħu d-deċiżjonijiet.

Energija nadifa b'decizjonijiet nodfa

Il-poplu qed
jinsteraq
fil-kontijiet
tad-dawl u
l-ilma

Ix-xejriet internazzjonali ġabu pressjonijiet fuq l-enerġija; dan mhux issa iżda snin ilu. Il-PN għaraf dan mill-ewwel u meta kien fil-gvern imbarka fuq proġett wieħed wara l-ieħor għal enerġija sostenibbli, nadifa u effiċjenti.

Fl-enerġija jidher ċar in-nuqqas ta' pjan li kellu dan il-Gvern. Sa minn qabel l-2013, Gvern Nazzjonalista kien miexi fid-direzzjoni li jagħmel offshore windfarms fejn kienu saru l-istudji neċessarji u kienet anki ġiet identifikata z-zona fil-baħar fejn dawn jistgħu jsiru; dejjem skont l-aktar teknoloġija avvanzata għal dak iż-żmien.

Dan minbarra li Gvern Nazzjonalista investa fl-interconnector ma' Sqallija.

Hekk kif kien elett fil-gvern, il-PL warrab għalkollox dawn il-pjani u bena power station b'tanker sorgut fil-Bajja ta' Marsaxlokk bil-gass u ta l-impressjoni li din kienet is-soluzzjoni. Illum kulhadd hu konxju x'kien l-iskop primarju wara din il-power station.

Ĉertament m'hawnx il-fiduċja neċessarja li qed jittieħdu l-aħjar decizjonijiet f'dan is-settur.

Dan għall-fatt li l-Qorti stess iddikjarat li l-Gvern Laburista kien qed jisraq miljuni ta' ewro minn fuq il-kontijiet tad-dawl u l-ilma. Se jkun il-PN li b'kull mezz possibbli jassigura li l-poplu jingħata lura kull ċenteżmu li ġie misruq mill-Gvern Laburista. Il-Gvern għandu jirrifondi l-flus kollha li seraq lill-poplu Malti sa mill-2013 'il hawn u mhux jagħti biss dak dovut fuq perjodu limitat.

Intilfet il-fiduċja fil-mod kif jittieħdu d-deċiżjonijiet fl-enerġija meta kien żvelat li minflok kompli fuq il-proġett ta' Gvern Nazzjonalista u jibni l-windfarms offshore, il-Gvern Laburista imbarka fuq proġett korrott ta' windfarms fil-Montenegro.

Il-PN jibqa' impenjat favur enerġija rinnovabbli u nadifa li ma tikkaġunax ħsarat ambjentali. Jibqa' impenjat ukoll li jaħdem biex ikun mitmum il-kuntratt żvantaġġuż mal-Electrogas biex dak li jkun iffrankat minn fuq dan il-kuntratt jitqassam f'benefiċċji għall-poplu Malti.

Proġett ta' offshore windfarm għandu jibda jiġi implimentat bis-serjetá kif anke jgħid il-pjan fit-tul għall-enerġija li nieda l-Partit Nazzjonalista s-sena l-oħra, flimkien mal-investment fit-tieni interconnector.

Fl-enerġija, il-pajjiż mhux biss għandu bżonn investment fl-enerġija nadifa iżda għandu bżonn il-fiduċja li d-deċiżjonijiet qed jittieħdu b'mod nadif.

Dritt ta' sigurtà fil-komunitajiet

Il-familji
għandhom
id-dritt jgħixu
fis-sigurtà

Il-pajjiż jeħtieġ politika effettiva ta' sigurtà; politika bażata fuq il-fiduċja li d-deċiżjonijiet qed jittieħdu fl-aħjar interessi tal-komunitajiet.

L-ambjent fil-komunitajiet hu aspett kruċjali; il-familji għandhom dritt jesigū ambjent ta' sigurtà fil-lokalitajiet tagħhom. Il-PN jemmen f'investiment dirett u immedjat fil-komunitajiet Maltin; f'ċerti komunitajiet bi prijorità minħabba ċirkostanzi li huma riżultat tan-nuqqas ta' ppjanar ta' dan il-Gvern.

Biex dan isir irid ikollna Korp tal-Pulizija motivat u mmexxi b'integrità, serjetà u dixxiplina. Il-PN jirrikonoxxi l-ħidma kbira li jwettqu l-pulizija u l-uffiċjali tal-Korp fil-qadi ta' dmirjiethom, iżda jikkundanna l-mod kif qed jittieħdu d-deċiżjonijiet fil-Korp.

Huma deċiżjonijiet li qed ikollhom impatt qawwi fuq is-sigurtà fil-komunitajiet, mhux biss bl-għeluq ta' numru kbir ta' għases iżda wkoll b'miżuri li naqqsu l-motivazzjoni tal-pulizija.

Fuq kollox il-PN jemmen bis-sħiħ li element kruċjali għall-Korp tal-Pulizija hu l-fiduċja

tal-poplu fl-istess Korp. Il-PN ħadem bis-sħiħ biex il-Korp tal-Pulizija jerġa' jikseb il-fiduċja li jistħoqqlu wara li fil-passat Gvern Laburista kissirhielu, iżda issa qed naraw li din il-fiduċja qed terġa' tintilef.

Dan għall-mod kif l-awtoritajiet naqsu milli jwettqu investigazzjonijiet serji fuq rabtiet bejn il-kriminalità u l-politika; anzi l-awtoritajiet naqsu li jkunu qabel il-kriminali biex jipprevenu milli jitwettqu l-atti kriminali. Dan filwaqt li l-poplu tilef il-fiduċja meta kienu żvelati l-istejjer dwar rabtiet ta' ċerti uffiċjali tal-Pulizija u elementi politiċi u kriminali.

Il-Gvern Laburista jaħti u hu responsabbli għall-mod kif kisser il-fiduċja tal-poplu fil-Korp tal-Pulizija. Dan sar bi pjan, meta

bdew jitneħħew u jinbidlu l-Kummissarji tal-Pulizija, wieħed wara l-ieħor.

Il-poplu Malti jrid li jerġa' jkollu Korp tal-Pulizija li jagħtih is-serħan il-moħħ u l-garanzija li se jkun protett quddiem il-kriminalità u li d-direzzjoni tal-Korp tkun favur iċ-ċittadin onest.

Sigurtà fil-komunità hija wkoll sigurtà f'darek. Iż-żieda allarmanti ta' każijiet ta' vjolenza domestika, inkluż tal-femicidji, tinkwetana.

Il-PN jikkommetti ruħu li jara li l-Qrati tagħna jkunu attrezzati biex dawn il-każijiet ma jiddewmux, u li l-Pulizija jkollhom ir-rizorsi u t-taħriġ meħtieġ biex jiproteġu lill-vittmi ta' dawn l-abbużi, inkluż dawk il-vittmi li jkunu għadhom ma rabbewx il-kuraġġ li jikkellmu.

Governanza tajba b'istituzzjonijiet ta' fiduċja

Tkissret
ir-reputazzjoni
ta' pajjiżna

Il-PN jemmen li kull min jiġi fdat bil-poter hu obbligat li jgġverna bi trasparenza, korrettezza u integrità: b'governanza tajba. Il-poplu jisthoqqlu gvern li jimxi skont dawn il-prinċipji.

Soċjetà tkun tassew demokratika jekk l-istituzzjonijiet tagħha jaħdmu kif suppost, b'mod awtonomu u indipendenti u għalhekk mingħajr indħil mill-politiċi.

Il-Gvern Laburista kisser l-istituzzjonijiet tal-pajjiż, waħda wara l-oħra; bi pjan u bi skop. Minflok istituzzjonijiet li jiproteġu liċ-ċittadin b'mod individwali u lis-soċjetà b'mod kollettiv, il-Gvern Laburista ħataf il-kontroll tal-istituzzjonijiet u gābhom servili lejħ biss.

Sa mill-ewwel jum tal-Gvern Laburista beda jitwettaq pjan biex l-Armata, il-Pulizija, l-Avukat Ġenerali u l-Qrati jkunu taħt il-kontroll tal-Gvern.

Il-poplu Malti u Għawdxi bir-raġun tilef il-fiduċja fis-sistema tal-ġustizzja f'pajjiżna. Il-poplu qata' qalbu li se ssir ġustizzja dwar l-iskandli ta' korruzzjoni u rabtiet mal-kriminalità li rabbew l-għeruoq fil-Gvern Laburista ta' Joseph Muscat u Robert Abela.

In-nuqqas ta' ġustizzja wassal ukoll biex tkissret ir-reputazzjoni ta' pajjiżna. Il-Gvern Laburista kisser ir-reputazzjoni ta' pajjiżna għaliex kisser il-ġustizzja. Il-PN jinsisti li pajjiżna jkollu istituzzjonijiet awtonomi u effettivi biex isseħħ il-ġustizzja fis-soċjetà tagħna.

Sistema ta' ġustizzja ineffiċjenti u ineffettiva hija piż ingust fuq il-familji u n-negozji u ddgħajjef il-kompettività ta' pajjiżna. Meta l-Gvern ma jinvestix fis-sistema tal-ġustizzja f'pajjiżna jkun qed jagħzel li ma jirrispettax is-saltna tad-dritt

u jkun qed ixekkel li-ċittadini fit-tgawdija tad-drittijiet tagħhom.

Il-Gvern Laburista m'għandux ir-rieda politika li jiżgura governanza tajba f'pajjiżna.

Għalhekk bir-raġun il-poplu huwa mħasseb bil-mod kif qed jittieħdu d-deċiżjonijiet u kif qed jitmexxa pajjiżna.

Il-poplu hu inkwetat dwar kif il-Gvern Laburista sar jitratta l-Parlament; l-ogħla istituzzjoni tal-pajjiż. Il-Gvern Laburista jqis u jitratta lill-parlament bħala istituzzjoni li qiegħda hemm biex tiddiskuti u tapprova biss dak li jrid il-Gvern. Il-Gvern Laburista jrid parlament li fih id-dibattitu jkun ikkontrollat minnu u r-riżultat ta' kull votazzjoni tkun magħrufa minn qabel.

Il-Prim Ministru u l-ministri tiegħu saru jibzġu jattendu l-parlament u jwieġbu għall-mistoqsijiet li jsirulhom mid-deputati tal-Oppożizzjoni f'isem iċ-ċittadini Maltin u Għawdxin.

Pajjiżna għandu gvern li jibza' japprova l-abbozzi u l-proposti tal-Oppożizzjoni għall-governanza aħjar; jibza' għax għandu x'jaħbi. Dan hu gvern li jibza' mill-proposti tal-Oppożizzjoni għal riforma tal-parlament u tal-proċeduri parlamentari għalix ma jridx aktar skrutinju dwaru nnifsu.

Il-PN jinsisti għal ħafna iktar trasparenza fl-istituzzjonijiet; jinsisti għal iktar trasparenza fil-mod kif qed jittieħdu d-deċiżjonijiet mill-Avukat Ġenerali. Minflok trasparenza, l-Avukat Ġenerali qiegħda timxi bil-moħbi u mingħajr l-ebda spjegazzjoni lill-poplu Malti u Għawdxin.

Il-korruzzjoni fniet lil pajjiżna. Il-korruzzjoni saret l-ordni tal-ġurnata b'każi kontinwi li fihom tispikka n-nuqqas ta' rieda politika mill-Gvern Laburista li jaġixxi b'mod deċiżiv u qawwi kontra l-korruzzjoni.

Il-korruzzjoni f'pajjiżna reġgħet saret istituzzjonalizzata. Biżżejjed wieħed isemmi l-kuntratt tal-Electrogas, il-bejgħ tat-tliet sptarjiet lil Vitals, l-abbużi fi Transport Malta, fl-Awtorità tal-Ippjanar u f'Infrastructure Malta fost l-oħrajn. Daqstant ieħor hija ħażina l-mentalità li taċċetta l-korruzzjoni bħala mezz kif wieħed jieħu dak li m'għandux dritt għalih.

Għalhekk ukoll il-Partit Nazzjonalista se jibqa' jisħaq li għandhom ikunu implimentati r-rakkomandazzjonijiet kollha tal-inkjesta pubblika dwar il-qtil tal-ġurnalista Daphne Caruana Galizia, billi:

Fil-Kostituzzjoni jkun elenkati d-dmirijiet tal-Gvern fl-interess tal-ġid komuni.

- Fil-Kostituzzjoni jkun elenkati d-dmirijiet ta' gvern interim, jiġifieri Gvern caretaker.
- Fil-Kodiċi Kriminali jiżdied ir-reat ta' intraċċ tal-ġustizzja.
- Ikunu introdotti reati ġodda meta Uffiċjal Pubbliku inkarigat bl-infurzar tal-liġi b'mod doluż jonqos minn dmiru.
- Fil-Kodiċi Kriminali jiżdiedu reati ġodda ta' użu illegali ta' riżorsi elettronici mhux uffiċjali minn uffiċjali pubbliċi u impjegati.
- Ikun introdott reat ġdid dwar il-kriminalità organizzata billi jipprovdi għall-assoċjazzjoni kriminali ta' bixra mafjuza.
- L-Att dwar il-Money Laundering jinbidel biex jipprovdi għall-ħruġ ta' Unexplained Wealth Orders.
- Fil-Kodiċi Kriminali jiżdied ir-reat ta' min jabbuza mill-awtorità tal-Uffiċċju tiegħu.
- Fil-Kostituzzjoni jiżdiedu għodda aħjar għall-Pulizija fl-investigazzjoni ta' delitti gravi, fosthom li f'każi ta' reati gravi bħal terroriżmu, omiċidju, ħasil ta' flus u traffikar ta' droga, il-perjodu massimu ta' 48 siegħa arrest jista' jiġġedded darba biss sa 72 siegħa jekk il-Kummissarju tal-Pulizija jgħib l-awtorizzazzjoni tal-Magistrat Inkwirenti.
- Il-Kostituzzjoni tibda ttiprovdi l-ogħla protezzjoni possibbli għad-dritt tal-ġurnaliżmu ħieles, indipendenti u imparzjali bħala wieħed mill-pilastru ewlenin tas-Saltna tad-Dritt.
- Fl-Att dwar il-Media u l-Malafama tiżdied il-protezzjoni kontra kawżi strateġiċi kontra l-parteciċipazzjoni pubblika (SLAPP suits).

Il-PN jibqa' determinat li jiġġieled il-korruzzjoni u għalhekk se jibqa' jinsisti għal investigazzjonijiet serji u indipendenti dwar każijiet ta' korruzzjoni. Għalhekk kien il-PN li mar quddiem il-Qrati ta' pajjiżna bl-informazzjoni dwar il-korruzzjoni u anke ppropona riformi u abbozzi ta' liġijiet biex jissaħħu l-istituzzjonijiet.

Jeħtieġ fiduċja ġdida fil-governanza u fl-awtonomija tal-istituzzjonijiet ta' pajjiżna.

Għawdex gżira reġjun

Għawdex irid
iżomm
il-karatteristiċi
tiegħu

Il-PN jemmen fir-regjonalità ta' Għawdex; dejjem hekk emmen u hekk se jibqa' jemmen għaliex għandu għal qalbu l-karatteristiċi ta' din il-gżira u tal-poplu li jgħix fiha.

Il-proposta tal-PN li l-karatteristiċi ambjentali ta' Għawdex ikunu wieħed mill-muturi ewlenin li jkattu l-ġid f'din il-gżira kellhom magħgħuna magħhom il-prijoritajiet u r-realtajiet tal-popolazzjoni Għawdxija.

Għawdex jeħtieġ politika adatta skont iċ-ċirkostanzi tiegħu biex ikun jista' jегħleb l-insularità doppja; għalhekk jeħtieġ

investiment ta' kwalità fit-traġitt bejn iż-żewġ gzejjer flimkien ma' investiment b'saħħtu fil-mod kif Għawdex jattira investiment. Għawdex għandu wkoll bżonn li jinżammu l-wegħdi għal investiment bażiku fil-mod kif ikun amministrat ir-reġjun.

L-Għawdxin għandhom bżonn deċiżjoni għaqlija fis-settur tas-saħħa. Mhux aċċettabbli li s-serq tal-Isptar Ġenerali ta' Għawdex jibqa' għaddej meta l-Għawdxin kienu mwiegħda sptar ġdid ta' 400 sodda; liema sptar għadu biss fuq il-karta – jekk għadu.

Għawdex jeħtieġ opportunitajiet għaż-żgħażagħ fis-setturi kollha marbutin magħhom, mill-edukazzjoni sal-impjieg. Għawdex jeħtieġ opportunitajiet għall-ħaddiema, għall-familji u għall-anzjani filwaqt li għandna nassiguraw li ma jitlifix il-karatteristiċi uniċi tiegħu li jagħmluh differenti minn Malta.

Għaldaqstant l-ambjent għandu jibqa' prijorità għal Għawdex; għalhekk il-proposta tal-PN li jkun hemm żwieġ bejn l-ambjent u l-ekonomija kienet tagħmel ħafna sens għall-ekonomija Għawdxija.

Għawdex ma jistax isir Malta oħra; iżda għandu jibqa' gżira bil-karatteristiċi partikolari tagħha.

L-Għawdxin jeħtieġu fiduċja li d-deċiżjonijiet li jolqtuhom direttament qed jittieħdu verament fl-interess tagħhom.

Il-PN dejjem emmen fil-prinċipju li d-deċiżjonijiet dwar Għawdex jeħduhom l-Għawdxin, bi status ta' reġjun imniżżel fil-kostituzzjoni u b'Kunsill Reġjonali b'membri eletti u b'awtonomija meħtieġa b'poteri eżekuttivi.

L-anzjani - kontribut kbir lejn is-soċjetà

Il-PN impenjat
għall-aqwa
servizzi
għall-anzjani
fil-komunità u
fir-residenzi

Il-PN jemmen fil-ħiliet tal-persuni kollha tas-soċjetà; jemmen li kull faxxa tas-soċjetà għandu jkollha l-opportunitajiet li tkompli tiżviluppa u tkabbar l-għarfien tagħha biex tkompli tikkontribwixxi fis-soċjetà. Hekk, u bi prijorità l-anzjani.

Bil-fatti, il-PN mill-gvern wettaq inizjattivi mibnija fuq il-valur tal-bniedem, mibnija fuq il-ħolqien ta' opportunitajiet fis-soċjetà għall-anzjanità attiva.

Propju biex l-anzjani jibqgħu attivi fis-soċjetà. Dan permezz ta' skemi biex l-anzjani

jkunu, sa fejn hu possibbli, jibqgħu jgħixu fil-komunitajiet billi jkollhom is-servizzi kollha personalizzati disponibbli għalihom.

Fl-istess waqt, għal dawk l-anzjani li jkollhom bżonn kura u assistenza partikolari, il-PN fil-gvern introduċa d-djar għall-anzjani fil-komunità biex b'hekk l-anzjani jingabru f'dar residenjali iżda xorta jkunu baqgħu fil-komunità. Il-PN dejjem emmen li post l-anzjani hu fi-komunità.

Fl-istess waqt twettqu investment kbar fir-Residenza San Vincenz li saret Residenza

bl-aqwa faċilitajiet mediċi għal dawk l-anzjani li jkollhom bżonn u assistenza partikolari fit-tul. Inbidlet fuq kollox il-mentalità dwar din ir-Residenza biex b'hekk saret il-post bl-aqwa servizzi mediċi għall-anzjani tagħna.

Ninsistu li s-servizzi fir-Residenza San Vinċenz de Paule jibqgħu tal-aqwa kwalità. Jeħtieġ li l-gvern jinvesti bis-saħħa fit-taħriġ tal-infermiera biex mhux biss itejjeb il-ħiliet li dawk preżenti għandhom iżda jattira lejn din il-professjoni, infermiera u tobba ġodda.

Il-kontribut li dawn l-infermiera u careres jagħtu lill-anzjani tagħna hu wieħed li ma jitkejilx biss bil-flus iżda bl-apprezzament u bil-fiduċja li dawn għandu jkollhom.

Prijorità ewlenija hi li tissaħħaħ ir-relazzjoni personali li s-settur tas-saħħa u l-kura tal-anzjani kien magħruf għaliha. Din hi kruċjali biex l-anzjani rikoverati fir-Residenzi tal-anzjani jkollhom l-aqwa kwalità tal-ħajja.

Iżda dan mhux kollox; ma nikkunsidrawx biss l-anzjani fil-kuntast tas-servizzi mediċi

fil-komunità jew fid-djar residenzjali. Post l-anzjani fil-komunità jfisser li rridu li l-anzjani jibqgħu attivi fl-attivitajiet fil-komunità; irridu li l-pajjiż ma jittliffx il-kapaċitajiet u l-esperjenza tagħhom għaliex din hi valida kemm għall-preżent kif ukoll għall-ġenerazzjonijiet futuri.

Il-pensjonijiet jibqgħu mhux adegwati. Sfortunament, bl-gholi tal-hajja u biz-zieda fil-prezzijiet speċjalment tal-ikel u tal-medicini, ir-rata tal-faqar fost il-pensjonanti tagħna baqgħet tizdied kull sena. Minkejja ir-retorika ta' dan il-Gvern, għad għandna eluf ta' pensjonanti illum li għandhom pensjoni anqas minn €500.

Il-Partit Nazzjonalista minn dejjem kien it-tarka tal-pensjonanti u jibqa' l-partit li verament għandu ruh soċjali. Huwa għalhekk li l-Partit Nazzjonalista jemmen bi shih li l-pensjonanti huma parti mill-futur tal-pajjiż u li għandhom ikollhom dritt shih għal pensjoni akbar li tagħtihom dinjita' u kwalita ta' hajja.

Gvern Lokali - fiduċja għal iktar poteri u responsabbiltajiet

Deċiżjonijiet
meħuda viċin
iċ-ċittadin

Il-PN jemmen fid-devoluzzjoni tal-poter; dejjem ra kif iqassam il-poter biex id-deċiżjonijiet jittieħdu fl-aħjar interess tal-poplu. Mhux biss kien il-Gvern li emmen fil-kunsilli lokali bħala gvernijiet lokali, imma l-PN ħares lejn il-gvernijiet lokali bħala entità b'responsabbiltajiet politiċi u amministrattivi.

Għall-PN il-Gvern Lokali hu dik l-entità li għandha tamministra l-lokal u tiegħu l-aħjar deċiżjonijiet fl-interess tal-komunità.

Il-PL mhux biss kien kontra l-gvernijiet lokali iżda għadu sal-lum jara kif jagħmel biex jeħdilhom il-poteri u r-responsabbiltajiet tagħhom u jgħaddihom f'idejn awtoritajiet governattivi li m'għandhomx il-polz tal-komunitajiet u tal-lokalitajiet f'idejhom. Dan qed iġib diffikultajiet amministrattivi u nuqqas ta' servizzi diretti liċ-ċittadini.

Dawn il-miżuri tal-Gvern qed itellfu l-iskopijiet oriġinali tal-kunsilli lokali li kienu bażati fuq servizzi personalizzati skont il-ħtiġiet taċ-ċittadini u residenti fil-lokalitajiet. Il-Kunsilli Lokali mnedija minn Gvern Nazzjonalista kellhom l-iskop li d-deċiżjonijiet verament jittieħdu viċin iċ-ċittadin u miċ-ċittadin.

Il-PN jemmen li ħadd daqs il-kunsilliera lokali ma jistgħu jifhmu x'inhuma l-aħjar interessi tal-lokal u tar-residenti. Għalhekk jeħtieġ investiment sostenibbli u adegwat biex il-gvernijiet lokali mhux biss jissaħħu iżda jingħataw iktar poteri. Poteri u responsabbiltajiet għall-gvernijiet lokali jfissru iktar politika viċin in-nies.

Il-PN impenjat li jsaħħaħ ir-responsabbiltajiet tal-gvernijiet lokali u jirrevedi kull deċiżjoni li timmina l-operat awtonomu tagħhom.

Malta - tishiĥ tal-valuri demokratiċi Ewropej

Il-PN dejjem
saħħaħ
id-drittijiet
tal-bniedem

Malta stabbiliet postha fl-UE; imxiet il-mixja lejn is-sħubija u pprovat li pajjiżna għandu mhux biss il-kredenzjali ta' pajjiż Ewropew membru fl-UE iżda wkoll il-ħiliet u l-kapaċitajiet li nkunu fuq quddiem fit-tfassil tal-aġenda Ewropea.

Illum l-aġenda tal-UE hi l-aġenda ta' Malta; is-sussidjarjetà u s-solidarjetà jiffurmaw parti integrali mill-politika Maltija. Irridu nassiguraw li Malta tibqa' u tissaħħaħ fil-valuri u l-principji tal-UE għaliex dawn huma mibnija fuq id-drittijiet tal-bniedem u t-tishiĥ tal-istituzzjonijiet.

Fir-realtà d-dimensjoni Ewropea ta' Malta tinkorpora fiha l-garanziji tad-drittijiet tal-

bniedem għalkemm il-libertà li tħalli l-UE fil-mod kif jitmexxa l-pajjiż, tagħti l-libertà politika lill-gvernijiet rispettivi li jkunu huma li jamministraw u jmexxu l-pajjiż. Dan dejjem irid isir fit-tħaris tal-libertajiet u d-drittijiet tal-bniedem.

Il-PN jemmen fl-UE mhux biss mill-aspett ekonomiku iżda wkoll mill-aspett politiku; għalhekk impenjat li jibqa' mpenjat li jsaħħaħ l-istituzzjonijiet u l-governanza tajba. Dan għaliex meta jagħmel hekk, il-PN jkun qed isaħħaħ liċ-ċittadin.

Għall-PN, l-UE tibqa' tfisser il-poplu, bl-isfidi u l-benefiċċji li din is-sħubija ġġib magħha.

KUNSILL ĠENERALI PARTIT NAZZJONALISTA
25 - 27 ta' Novembru, 2022

Produzzjoni: Uffiċċju Komunikazzjoni PN

© 2022